

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΕΠΙ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗΣ ΠΡΟΣΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ ¹

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΗΣ

- A.** Ο προβληματισμός
- B.** Προσβολή της νομής και της κυριότητας
- Γ.** Εννομη αστική δικαστική προστασία του κυρίου και νομέως
- Δ.** Κριτική της νομολογίας
- Ε.** Συμπεράσματα

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΣΠΡΟΓΕΡΑΚΑΣ - ΓΡΙΒΑΣ, Γενικά αρχαί (1981). **ΒΑΒΟΥΣΚΟΣ**, Εγχειρίδιον εμπράγματος δικαίου. **ΒΕΡΒΕΣΟΣ**, Ουσιώδη ζητήματα της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων (Δ. 2, σελ. 530 επ.). **ΒΛΑΣΤΟΣ**, Σχόλιο (Δ. 7, σελ. 726 επ.). **ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΑΠ.**, Στον ΑΚ Γεωργιάδη / Σταθόπουλου. **Ο ίδιος**, Εμπράγματο δίκαιο, τ. Αος, (1991). **Ο ίδιος**, Εγχειρίδιο εμπράγματος δικαίου. **ΓΕΩΡΓΙΟΥ**, Η αξίωση προς παράλειψη και η προσωρινή δικαστική προστασία της (Δ. 24, σελ. 398 επ.). **Ο ίδιος**, Προσωρινή δικαστική προστασία επί προσβολής πολλών δικαιωμάτων (ΕΛΔ 36, σελ. 1367 επ.). **Ο ίδιος**, Συνέπειες της προσβολής της φυσικής εξουσίας επί του πράγματος (ΕΛΔ 34, σελ. 1429 επ.). **ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ**, Γενικά αρχαί. **ΘΗΒΑΙΟΣ**, Το δίκαιον της νομής (τ.Αος, Γος). **Ο ίδιος**, Περί προσωρινών μέτρων εν διαφοραίς διακατοχής (1953). **ΚΑΛΑΒΡΟΣ**, Το αντικείμενον της πολιτικής δίκης (ημτ.Βος). **ΚΑΛΛΙΜΟΠΟΥΛΟΣ**, ΕρμΑΚ (άρθρα 264 και 1002). **ΚΑΛΟΓΕΡΑ**, στον ΑΚ Γεωργιάδη / Σταθόπουλου. **ΚΑΡΑΣΗΣ**, Στον ΑΚ Γεωργιάδη / Σταθόπουλου (άρθρο 1117). **ΚΕΡΑΜΕΥΣ / ΠΟΥΛΥΖΟΓΟΠΟΥΛΟΣ**, Τα ασφαλιστικά μέτρα στο Ελληνικό αστικό δικονομικό δίκαιο, στο συλλογικό έργο «Η δραστηριότητα της δικαιοσύνης», τ.Αος, (εκδ. ΙΔΜΕ). **ΚΙΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ**, Νομή. **ΜΑΤΘΙΑΣ**, Επίδραση της τελεσίδικης διαγνώσεως στην προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης (Δ. 10, σελ. 559 επ.). **ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ**, Η θεωρία του αστικού δικονομικού δικαίου (Δ. 1, σελ. 7 επ.). **ΜΠΑΛΗΣ**, Εμπράγματον δίκαιον (1961). **Ο ίδιος**, το περιεχόμενον της κυριότητας (Ν.Δικ. 1949, σελ. 1 επ.). **ΜΠΕΗΣ**, Γενικά αρχαί και κατ'άρθρον ερμηνεία του ΚΠολΔ. **Ο ίδιος**, Τα όρια της προσωρινής δικαστικής προστασίας (1980). **Ο ίδιος**, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου (τ.Βος). **Ο ίδιος**, Σχόλιο (Δ. 5 σελ. 191 – 2). **ΜΠΛΑΤΣΙΟΣ**, Παραγραφή των αξιώσεων από την νομή και ασφαλιστικά μέτρα (Δ. 21 σελ. 273 επ.). **ΜΠΟΣΔΑΣ**, Κυριότης και νομή (ΝοΒ 10 σελ. 249). **Ο ίδιος**, Περί της οργανικής ενότητος κυριότητος και νομής (ΕΛΔ 3 σελ. 693). **Ο ίδιος**, ΑρχΝ 19 σελ. 88. **ΜΠΡΙΝΙΑΣ**, Αναγκαστική εκτέλεσις (έκδ. Β'). **ΝΙΚΑΣ**, Προσωρινή ρύθμιση της καταστάσεως (Αρμ. ΛΣΤ

¹ Δημοσιεύθηκε στο ΑρχΝ 48/1997, σελ. 289 επ.

σελ. 1024 επ.). **ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ**, Εμπράγματον δίκαιον. **Ο ίδιος**, Γενικά αρχαί. **Ο ίδιος**, Προσωρινά μέτρα εις παντός είδους περί διακατοχής διαφοράς (1924). **ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ**, Πιθανολόγηση του ασφαλιστέου δικαιώματος και στάθμιση συμφερόντων, ως προϋποθέσεις για την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας (Δ. 15, σελ. 449 επ.). **ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**, Αγωγές εμπραγμάτου δικαίου (τ.Αος, 1989). **ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**, Γενικές αρχές (1981). **ΠΑΠΑΣ**, στον ΑΚ Γεωργιάδη / Σταθοπούλου. **ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΣ**, Εμπράγματον δίκαιον (1981). **ΠΑΣΙΑΣ**, Όπου το «προσωρινόν» γίνεται οριστικόν (ΝοΒ 26 σελ. 649 επ.). **ΠΙΣΟΥ**, Ζητήματα από την διακοπή της παραγραφής με την άσκηση αγωγής ή την επιχείρηση άλλων, εισαγωγικών δίκης, διαδικαστικών πράξεων (Αρμ. 46 σελ. 323 επ.). **ΡΑΜΜΟΣ**, ΕρμΑΚ (άρθρο 1094). **Ο ίδιος**, Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου (τ.Γος). **ΣΗΜΑΝΤΗΡΑΣ**, Γενικά αρχαί (1980). **ΣΙΑΜΚΟΥΡΗΣ**, Τα ασφαλιστικά μέτρα και η προσωρινή ρύθμις της καταστάσεως (Αρμ.ΛΖ, σελ. 824 επ.). **ΤΖΙΦΡΑΣ**, Ασφαλιστικά μέτρα (1985). **Ο ίδιος**, Προσωρινή ρύθμις καταστάσεως (ΕΛΔ 1975, σελ. 542 επ.). **ΤΟΥΣΗΣ**, Εμπράγματον δίκαιον (1966). **Ο ίδιος**, Γενικά αρχαί. **ΦΡΑΓΚΙΣΤΑΣ / ΦΑΛΤΣΗ**, Αναγκαστική εκτέλεση (Β' εκδ. – Ανατύπωση).

Σχόλιο:

Η επιλογή του θέματος είναι λίαν επιτυχής, η δε πραγμάτευση αυτού με παραπομπές στην νομολογία και με ανάπτυξη στη κρατούσα θεωρίαν με πλουσία βιβλιογραφία, πλαισιώνουν τη μελέτη και καθιστούν αυτήν πλήρη και χρήσιμο.

Είναι δε η μελέτη αυτή από θεωρητικής απόψεως και νομολογίας αρτία. Μιά ακόμη προσφορά στη νομική επιστήμη και στη νομολογία.

Είναι για το πραγματευόμενο θέμα οπωσδήποτε πρακτικά ωφέλιμη και πολύ χρήσιμη στην εφαρμογή του δικαίου και εν γένει σε κάθε νομικό.

Π.Ι.ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ

π. Αντιπρόεδρος του Α.Π.

Α. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Ζητήθηκε αρμοδίως προσωρινή δικαστική προστασία, διότι ο καθ' ου, κατά τους ισχυρισμούς του αιτούντος, απέβαλε τον τελευταίο από τη φυσική εξουσία του επί του πράγματος, του οποίου είναι κύριος, παρανόμως και αυθαίρετως. Επί τη βάσει

του πραγματικού αυτού, ερωτάται ποιά είναι τα προβληθέντα δικαιώματα του αιτούντος και πως αυτός θα προστατευθεί προσωρινώς.

B. ΠΡΟΣΒΟΛΗ ΤΗΣ ΝΟΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ

1. Προδήλως, η (παράνομη και αυθαίρετη) επέμβαση τρίτου, επί πράγματος, το οποίο τελεί υπό τη νομή και την κυριότητα άλλου, συνιστά, ταυτοχρόνως, προσβολή και των δύο ανωτέρω δικαιωμάτων.

2. Πράγματι από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 973 και 1000 ΑΚ, προκύπτει πως κυριότητα είναι η αναγνωριζόμενη από το νόμο άμεση, απόλυτη και καθολική εξουσία επί του πράγματος, υπό την έννοια ότι η κυριότητα ενεργεί εναντίον κάθε τρίτου, που την προσβάλλει. Ο κύριος δικαιούται - υπό την επιφύλαξη του νόμου και των δικαιωμάτων τρίτων - ν' απαγορεύει κάθε επέμβαση, κάθε ενέργεια τρίτου επί του πράγματος. Από το άλλο μέρος, η ΑΚ 974 ορίζει ότι η νομή είναι η φυσική εξουσία του πράγματος, η οποία ασκείται με διάνοια κυρίου. Ο νόμος, αφενός ορίζει τη νομή ως φυσική εξουσία επί του πράγματος (ΑΚ 974) και αφετέρου θεσμοθετεί τρόπους προστασίας της (ΑΚ 975-998). Από τη ρύθμιση αυτή του νόμου, συνάγεται ότι η νομή είναι α) πραγματική κατάσταση και β) δικαίωμα, το οποίο απορρέει από την πραγματική κατάσταση του φυσικού εξουσιασμού και συναρτάται άρρηκτα και διαρκώς με τον φυσικό εξουσιασμό. Από τη φυσική εξουσίαση του πράγματος απορρέει το δικαίωμα του εξουσιάζοντος (του νομέως) ν' αποφασίζει για το πράγμα και ν' απαγορεύει κάθε επέμβαση τρίτου σ' αυτό (αδιαφόρως αν ο τρίτος έχει κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα στο πράγμα, που εξουσιάζει ο νομέας). Ο τρίτος μπορεί μεν να έχει τη δύναμη να ενεργήσει επί του πράγματος, αυτή όμως η ενέργειά του δεν θα είναι νόμιμη. Ο τρίτος, στην περίπτωση αυτή, ενεργεί απέναντι στο νομέα παρανόμως, διότι προσβάλλει την εξουσία, την οποία ο νόμος αναγνωρίζει στον φυσικό εξουσιαστή, δηλαδή προσβάλλει το δικαίωμα της νομής. Το παράνομο της προσβολής, κατά την ΑΚ 984, θεμελιώνεται στο γεγονός ότι ο τρίτος, ενεργώντας, επί του πράγματος, προσβάλλει το δικαίωμα του νομέα.

3. Κυριότητα, αφενός και νομή, αφετέρου, χαρακτηρίζουν την απεριόριστη εξουσία επί του πράγματος. Κύριος και νομέας, περαιτέρω, ασκούν επί του πράγματος εξουσία όμοιας έκτασης: όση και όποια εξουσία ασκεί ο κύριος επί του αντικείμενου της κυριότητας, ασκεί και ο νομέας επί του αντικείμενου της νομής. Όμως εννοιολογικά, νομή και κυριότητα διακρίνονται σαφώς: η κυριότητα είναι η

έννομη εξουσία επί του πράγματος. Η νομή, αντιθέτως, είναι η φυσική εξουσία επί του πράγματος.

4. Συνήθως, η έννομη (= η κυριότητα) και η φυσική (= η νομή) εξουσία συμπίπτουν, όταν ο κύριος του πράγματος ασκεί επ' αυτού και φυσική εξουσία με διάνοια κυρίου. Στις περιπτώσεις αυτές, η κυριότητα ουσιοποιείται με την φυσική εξουσία του κυρίου επί του πράγματος.

4.1 Και στο Ρωμαϊκό Δίκαιο, η νομή συνδέονταν αποκλειστικά με το δικαίωμα της κυριότητας. Ήταν το υλικό στοιχείο της, η πραγματική εξουσίαση επί του πράγματος, η άσκηση της εξουσίας του κυρίου.

4.2 Και στο δίκαιο της νομής, (υπό παραλλαγές) η θεωρία «της προστασίας της κυριότητας», (ως causa προστασίας της νομής), στηρίζεται ακριβώς στην οργανική σύνθεση νομής και κυριότητας.

Συνεπώς, κάθε ενέργεια του κυρίου επί του πράγματος, αποτελεί άσκηση της κυριότητας αφενός και της νομής, αφετέρου. Και επίσης αναγκαίως: κάθε επέμβαση τρίτου στο πράγμα, χωρίς δικαίωμα και χωρίς την βούληση του κυρίου και νομέως, αποτελεί εν ταυτώ, προσβολή τόσο της κυριότητας, όσο και της νομής.

4.3. Έτσι εξηγείται το γιατί α) η διεκδικητική αγωγή (AK 1094) δίδεται στον κύριο, σε περίπτωση καθολικής προσβολής της κυριότητάς του, δηλαδή όταν του έχει αφαιρεθεί η νομή του πράγματός του, β) γιατί η αρνητική αγωγή (AK 1108) δίδεται στον κύριο σε περίπτωση προσβολής της νομής του, η οποία όμως (προσβολή) έχει απλά διαταρακτικό χαρακτήρα και δεν φθάνει μέχρι την αφαίρεση της νομής και 3) γιατί η έναρξη της παραγραφής της διεκδικητικής αγωγής, κατά την AK 251, αρχίζει από την στιγμή που τρίτος, προσβάλλει το δικαίωμα της κυριότητας, με κατάληψη της νομής του πράγματος.

5. Ευρισκόμεθα, λοιπόν, ενώπιον προσβολής πολλών δικαιωμάτων, με μία πράξη τρίτου. Εντεύθεν, ο βλαπτόμενος δικαιούται ν' αξιώσει την έννομη προστασία τόσο του ενός, όσο και του άλλου δικαιώματος. Η προσβολή των εν λόγω δικαιωμάτων επιφέρει αναγκαίως και απορροή των αξιώσεων, οι οποίες απευθύνονται προς τον προσβάλλοντα τρίτο και αποβλέπουν στην προστασία του δικαιούχου: ο κύριος και νομέας του πράγματος δικαιούται - λόγω της προσβολής των οικείων δικαιωμάτων του - ν' αξιώσει για το καθένα έννομη προστασία. Πρόκειται για το μórφωμα της συρροής αξιώσεων, το οποίο εκδηλώνεται όταν το αυτό περιστατικό (εν προκειμένω η παράνομη και αυθαίρετη επέμβαση τρίτου, επί πράγματος της

κυριότητας και νομής άλλου) πληροί παραλλήλως τις προϋποθέσεις εφαρμογής πλειόνων κανόνων δικαίου. Στις περιπτώσεις αυτές:

αα) αν οι κανόνες δικαίου τίθενται σε σχέση ειδικού προς γενικό, τότε οι πρώτοι αποκλείουν τους δεύτερους, οπότε *concursum actionum* δεν τίθεται εξ ορισμού,

ββ. 1.) αν οι εκλυόμενες “αξιώσεις” προκαλούν την ίδια έννομη συνέπεια, τότε δημιουργείται η λεγόμενη “συρροή νομίμων βάσεων της μόνης αξίωσης”: η αξίωση είναι μία, πλην θεμελιώνεται σε πλείονες νόμιμες βάσεις,

ββ. 2.) αν οι εκλυόμενες αξιώσεις προκαλούν διαφορετική, κάθε μία, έννομη συνέπεια, όμως η άσκηση της μίας αποκλείει *de jure* την άσκηση της άλλης (αμοιβαίος αποκλεισμός ή διαζευκτική ή εκλεκτική συρροή), τότε δημιουργείται η αποκαλούμενη “συρροή αξιώσεων” και

ββ.3.) αν οι εκλυόμενες αξιώσεις προκαλούν διαφορετική, κάθε μία, έννομη συνέπεια, χωρίς ν’αποκλείονται αμοιβαίως, τότε δημιουργείται η αποκαλούμενη “σώρευση αξιώσεων”.

5.1. Και σε άλλο δικαιοκτικό πεδίο δημιουργείται πρόβλημα συρροής. Ειδικότερα, στον χώρο του Ποινικού Δικαίου η εγκληματική δράση ορισμένου προσώπου, μπορεί να πραγματώνει την αντικειμενική υπόσταση πολλών εγκλημάτων και, συνεπώς, να υπόκειται σε πλείονες ποινικούς νόμους. Στις περιπτώσεις αυτές, υφίσταται πραγματική συρροή εγκλημάτων, όταν τα εγκλήματα πραγματώθηκαν με μία πράξη του δράστη. Περαιτέρω, πολλές φορές, ενόψει της διαπλοκής του νομικού καθεστώτος, η εγκληματική δράση, μολονότι *prima facie*, εμφανίζεται να ενεργοποιεί στο πραγματικό πλειόνων δικαίου, ωστόσο, στην *in concreto* περίπτωση, ένας μόνο κανόνας είναι εφαρμοστέος (φαινομένη - κατ’ιδέαν ή πραγματική - συρροή εγκλημάτων). Τούτο, διότι, οι εκ πρώτης όψεως εφαρμοστέοι πλείονες νόμοι αποκλείουν αλλήλους εκ λόγων νομικών, ούτως ώστε να μην υπάρχει έδαφος εφαρμογής των διατάξεων περί συρροής εγκλημάτων. Τούτο συμβαίνει είτε α) διότι οι πλείονες νόμοι τελούν προς αλλήλους σε σχέση ειδικού προς γενικό, οπότε ισχύει η αρχή της ειδικότητας (*lex specialis derogat legi generali*) είτε β) διότι στη συγκεκριμένη περίπτωση η ποινική αξίωση της Πολιτείας κορέννεται με την εφαρμογή ενός και μόνον νόμου, αφού αυτός, αλλά και μόνον αυτός, καλύπτει την όλη απαξία (υποκειμενική και αντικειμενική) της εγκληματικής δράσης του υπαιτίου, ενώ ο άλλος (ο μη εφαρμοστέος κανόνας δικαίου), είτε β.1) απορροφάται από τον πρώτο (οπότε ισχύει η αρχή της απορρόφησης - *lex consumens derogat legi*

consumtae) είτε β.2) έχει επικουρικό χαρακτήρα έναντι του πρώτου, (οπότε ισχύει η αρχή της επικουρικότητας - *lex primaria derogat legi subsidiariae*). Η αρχή της ειδικότητας εμφανίζεται μόνον στις περιπτώσεις της φαινομένης κατ'ιδέαν συρροής, ενώ οι υπόλοιπες δύο αρχές εμφανίζονται τόσο στις περιπτώσεις της φαινομένης κατ'ιδέαν συρροής, όσο και στις περιπτώσεις της φαινομένης πραγματικής συρροής.

6. Στην περίπτωση της ταυτόχρονης προσβολής της νομής, αφενός και της κυριότητας αφετέρου, πρόκειται προδήλως για σώρευση αξιώσεων, υπό την προδιαληφθείσα έννοια, αφού 1) η προσβολή καθενός από τα δικαιώματα αυτά προκαλεί την επέλευση διαφορετικής έννομης συνέπειας, μιά και ενεργοποιεί διαφορετικούς κανόνες δικαίου και 2) οι προκαλούμενες έννομες συνέπειες δεν αποκλείονται αμοιβαίως, μιά και το δίκαιο προβλέπει (ορθότερα δεν απαγορεύει) την σωρευτική έννομη προστασία τόσο της νομής, όσο και της κυριότητας.

6.1. Σημειώνεται εδώ, πως ο όρος σωρευτική έννομη προστασία δεν νοείται υπό την έννοια της Κ.Πολ.Δ. 218 § 1, δια της οποίας ρυθμίζεται μόνον η δικονομική δυνατότητα να συμπεριληφθούν στο ίδιο δικόγραφο πλείονες αιτήσεις παροχής έννομης προστασίας του ιδίου προσώπου. Νοείται, αντιθέτως, η δυνατότητα του κυρίου και νομέως να ζητήσει έννομη προστασία και των δύο δικαιωμάτων του.

6.2. Ειρήσθω εν παρόδω, ότι υπό το κράτος της Δικονομίας του έτους 1835 (άρθρο 629 αριθμ. 3) απαγορεύονταν η αντικειμενική σώρευση των αγωγών, αφενός προς προστασία της κυριότητας και αφετέρου προς προστασία της νομής. Το ισχύον δικονομικό δίκαιο δεν περιέχει ανάλογη απαγόρευση και επομένως ήδη δεν απαγορεύεται η αντικειμενική σώρευση των ανωτέρω δύο αγωγών.

Γ. ΕΝΝΟΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΝΟΜΕΩΣ

1. Ο προσβληθείς κύριος και νομέας δικαιούται να ζητήσει τόσο οριστική, όσο και προσωρινή δικαστική προστασία.

2. Η δυνατότητα οριστικής δικαστικής προστασίας του κυρίου παρέχεται από το νόμο με την θεσμοθέτηση της διεκδικητικής, της αρνητικής και της πουβλικιανής (ως αρνητικής) αγωγής (ΑΚ 1112 § 2 σε συνδ. με 1108). Από το άλλο μέρος, η δυνατότης οριστικής δικαστικής προστασίας του νομέα προβλέπεται στο νόμο, με την παροχή των αγωγών λόγω αποβολής και διαταράξεως της νομής (ΑΚ 987, 989).

3. Όταν προσβάλλεται η κυριότητα, είτε καθολικώς (λόγω ολοκληρωτικής απώλειας της νομής, αυθαιρέτως και παρανόμως) είτε μερικώς (λόγω διαταράξεως της νομής του κυρίου), τίκονται αξιώσεις του τελευταίου, είτε προς αναγνώριση της κυριότητάς του και απόδοση νομής του πράγματος (ΑΚ 1094) είτε προς άρση της προσβολής και παράλειψή της στο μέλλον (ΑΚ 1108). Οι αξιώσεις αυτές, οι οποίες αποτελούν και το περιεχόμενο των ανωτέρω εμπραγμάτων αγωγών, πηγάζουν ακριβώς από την (εν όλω ή μέρει) προσβολή της κυριότητας και, δι'αυτών, παρέχεται στο κύριο η εξουσία προβολής ορισμένου αιτήματος και η δυνατότητα ικανοποίησής του με καταψηφιστική αγωγή (ΑΚ 247). Η αξίωση, η οποία αποτελεί το περιεχόμενο της εμπράγματης αγωγής, δεν διαφέρει εννοιολογικά από την γενική έννοια της αξίωσης, δηλαδή το δικαίωμα ν' απαιτηθεί από τρίτον πράξη ή παράλειψη. Τα αυτά ισχύουν και επί προσβολής της νομής. Και εκεί, δηλαδή, τίκονται υπέρ του νομέως αξιώσεις είτε προς απόδοση της νομής είτε προς παύση της διατάραξής της.

4. Περαιτέρω, ο προσβληθείς κύριος και νομέας δικαιούται:

4.1. Να θεωρήσει πως πλήττεται η κυριότητά του (δια της προσβολής της φυσικής εξουσίας του επί του πράγματος) και να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, υπό τη μορφή της προσωρινής ρύθμισης της κατάστασης (ΚΠολΔ 731, 732).

4.2. Ειδικότερα, ο αιτών κύριος θα ζητεί να παύσει προσωρινώς η προσβολή του εμπραγμάτου (βλ. την ΑΚ 973) δικαιώματός του, με ενέργεια, παράλειψη ή ανοχή ορισμένης πράξης από μέρος του καθού.

4.3. Στη δίκη των ασφαλιστικών μέτρων για την προσωρινή προστασία της κυριότητας, προστατευτέο είναι το πληττόμενο δικαίωμα της κυριότητας. Πρόκειται γι'απόλυτο δικαίωμα, το οποίο - αν δεν καταλυθεί ή μεταβιβασθεί - ισχύει στο διηνεκές, εν όσω ο δικαιούχος του ευρίσκεται στην ζωή. Κατά την διάρκεια ισχύος του απολύτου δικαιώματος, τίκεται σύμφωνα με τον κατά νόμο προορισμό του, αφενός αέναη αξίωση του δικαιούχου προς πάντα τρίτο να μην το προσβάλλει αυθαιρέτως και παρανόμως κι αφετέρου, αντιστοίχως, διαρκής υποχρέωση παντός τρίτου ν' απέχει από - παράνομη και αυθαίρετη - προσβολή του. Η ικανοποίηση των αξιώσεων, οι οποίες εκλύονται από την προσβολή απολύτων δικαιωμάτων, δεν οδηγεί σε κατάλυσή τους, όπως συμβαίνει επί ενοχικών (σχετικών) δικαιωμάτων, παρά σε ισχυροποίησή τους. Διότι τα εμπράγματα δικαιώματα, εν αντιθέσει προς τα ενοχικά, ως απόλυτα, γεννώνται για να ζήσουν. Συνεπώς, τίκεται διαρκής έννομη σχέση, μεταξύ του φορέως εμπραγμάτου δικαιώματος, αφενός και παντός τρίτου, αφετέρου. Αυτή ακριβώς η διαρκής έννομη σχέση επιτρέπει και να ικανοποιηθεί προσωρινώς το

αίτημα (απότοκο της αντίστοιχης ουσιαστικής αξίωσης προς παύση της προσβολής της κυριότητας), λόγου χάρη, ν' απαγορευθεί προσωρινώς η συνέχιση οικοδομικών εργασιών επί του ακινήτου του αιτούντος από μέρους του αντιδίκου του, ο οποίος - κατά τον αιτούντα - ανεγείρει αυθαιρέτως και παρανόμως κτίσμα σε ακίνητο της ιδιοκτησίας του τελευταίου. Διότι η ΚΠολΔ 692 § 4 (η οποία απαγορεύει την ικανοποίηση του ασφαλιστέου δικαιώματος), ενεργοποιείται μόνον όταν η ασφαλιστέα αξίωση είναι στιγμιαία και ενοχική. Πράγματι, τότε και μόνον είναι ανεπίτρεπτη η ικανοποίησή της με την απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, ως επιφέρουσα ταυτοχρόνως και ικανοποίηση του ενοχικού δικαιώματος, άρα και κατάλυσή του. Αντιθέτως, στην προκειμένη περίπτωση α) ασφαλιστέο, κατά τα προδιαληφθέντα, είναι το πληττόμενο εμπράγματο δικαίωμα της κυριότητας και όχι η - προς προστασία του - αξίωση, η οποία απορρέει από αυτό και, συνεπώς, β) ακριβώς λόγω του διαρκούς του χαρακτήρα του εμπραγμάτου δικαιώματος, παρέπεται ότι η μερική κατά χρόνο ικανοποίησή του με την απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, δεν αντιτίθεται στην ρύθμιση της ΚΠολΔ 692 § 4.

4.4. Δικαιούται, επίσης, ο κύριος, εφ' όσον είναι και νομέας του πράγματος να θεωρήσει ότι πλήττεται και η νομή του και να ζητήσει λήψη ασφαλιστικών μέτρων.

4.5. Η έρευνα της νομολογίας είκοσι τουλάχιστον ετών, έδειξε ότι πλην μίας περιπτώσεως (βλ. το πραγματικό της υποθέσεως στην ΠολΠρΚοζ 49/1974 ΕλΔ 1975, 58) σε κάθε περίπτωση, κατά την οποία υπήρχε προσβολή της φυσικής εξουσίας επί πράγματος, ο προσβληθείς ζήτησε αποκλειστικά προστασία της νομής του κι όχι της κυριότητάς του.

Ειδικότερα, ως διατάραξη της νομής αποκλειστικά θεωρήθηκε:

- α) η είσοδος σε γειτονικό ακίνητο,
- β) η προσβολή ραδιοτηλεοπτικής λήψης,
- γ) η προσβολή μεσότοιχου,
- δ) η μη παράδοση απαλλοτριωθέντος ακινήτου, μετά την συντέλεση της απαλλοτρίωσης,
- ε) η χρήση ξένης πηγής,
- ς) η άρνηση του μισθωτή ν' αποδώσει στον εκμισθωτή το μίσθιο μετά την λήξη της μίσθωσης και

- h) η άρνηση του συζύγου να επιτρέψει στην σύζυγο - κατά την οριστική αποχώρησή της από την συζυγική οικία - να παραλάβει τα κινητά της κυριότητάς της.

Εξ άλλου, η εκπομπή θορύβων από γειτονικό ακίνητο (υλακές σκύλων), οι ρύποι σκύλων σε διαμέρισμα πολυκατοικίας, καθώς και η εκπομπή δυσοσμίας από γειτονικό ακίνητο, θεωρήθηκαν μόνον ως προσβολές της κυριότητας, ενώ συνιστούσαν εκδήλως και προσβολές της νομής.

4.6. Εν τέλει, ο προσβληθείς κύριος και νομέας δικαιούται να επιλέξει ποιό από τα προσβληθέντα οικεία δικαιώματά του θα οδηγήσει ενώπιον του Δικαστηρίου.

4.7. Οι διαφορές του αν θα ζητηθεί έννομη προστασία λόγω προσβολής της νομής ή της κυριότητας, εντοπίζονται στα εξής:

4.7.1. Όταν, ως προστατευτέο δικαίωμα, προβάλλεται η κυριότητα, τότε καθ'ύλην αρμόδιο Δικαστήριο είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο (ΚΠολΔ 683 παρ. 1) ή το Πολυμελές Πρωτοδικείο, ως Δικαστήριο κύριας δίκης (ΚΠολΔ 684) ή το Ειρηνοδικείο, ως Δικαστήριο της κύριας δίκης (ΚΠολΔ 683 παρ. 2 σε συνδ. με 15 αριθ. 3). Όταν, αντιθέτως, ως ασφαλιστέο δικαίωμα προβάλλεται η νομή, αποκλειστικά αρμόδιο καθ'ύλην Δικαστήριο είναι το Ειρηνοδικείο (ΚΠολΔ 733).

4.7.2. Όταν σκοπείται η προσωρινή δικαστική προστασία της κυριότητας λόγω προσβολής της, η παραγραφή της προστατευτέας (ασφαλιστέας) ουσιαστικής αξίωσης, είναι εικοσαετής (ΑΚ 249). Αντιθέτως, όταν επιδιώκεται η προσωρινή δικαστική προστασία της νομής, λόγω προσβολής της κατά τρόπο παράνομο και αυθαίρετο, η παραγραφή της ασφαλιστέας ουσιαστικής αξίωσης είναι ετήσια (ΑΚ 992). Πράγμα που σημαίνει πως ο προσβληθείς, αν επιλέξει να προσφύγει στο Δικαστήριο, προκειμένου να προστατευθεί προσωρινά η νομή του, θα πρέπει να ασκήσει την οικεία αίτηση, να πάρει προσδιορισμό δικάσιμου, να συζητήσει επ' ακροατηρίου την αίτηση και – αν αυτή ευδοκιμήσει – να εκτελέσει αναγκαστικώς την οικεία απόφαση, μέσα στο ασφυκτικά μικρό χρονικό διάστημα του έτους, από το χρόνο της προσβολής. Τούτο ενόψει του ότι, κατά την κρατούσα άποψη – την οποία θα πρέπει να υπολογίζει ότι μάλλον θα υιοθετήσουν και τα Δικαστήρια – ούτε η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων νομής, ούτε και η αναγκαστική εκτέλεση της σχετικής απόφασης διακόπτουν την παραγραφή.

4.7.2.1. Υπενθυμίζω εδώ, πως, τελευταία, όλο και πυκνώνουν οι τάξεις εκείνων που υποστηρίζουν, ότι τόσο η άσκηση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων,

όσο και η αναγκαστική εκτέλεση της οικείας απόφασης, διακόπτουν την παραγραφή. Οι απόψεις αυτές δεν ακολουθούνται, προς το παρόν τουλάχιστον, από τα Δικαστήρια. Ερευνα της δημοσιευμένης νομολογίας στο θέμα αυτό, έδειξε πως τ'ανώτερα Δικαστήρια (και το Ακυρωτικό), εμμένουν σταθερά στην προδιαληφθείσα κρατούσα άποψη, ενώ την αντίθετη γνώμη επί του θέματος της διακοπής της παραγραφής, υιοθέτησαν δύο μόνον αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (49/1991 και 2838/1978), καθώς και μία του Ειρηνοδικείου Ορεστιάδας (130/1970). Δεν εντοπίσθηκε, εξάλλου δημοσιευμένη στο νομικό τύπο απόφαση, η οποία να υιοθετεί την γνώμη περί διακοπής της παραγραφής, λόγω αναγκαστικής εκτελέσεως της απόφασης.

4.7.3. Όταν αντικείμενο της δίκης ασφαλιστικών μέτρων είναι η προσωρινή προστασία της νομής, τότε το Δικαστήριο δικαιούται να επιδικάσει προσωρινώς – δηλ. ως ασφαλιστικό μέτρο – τη νομή (ΚΠολΔ 734 § 2). Από το άλλο μέρος, όταν ως ασφαλιστέο προβάλλεται το δικαίωμα της κυριότητας, το Δικαστήριο δεν δικαιούται να την επιδικάσει προσωρινά, λόγω της απαγορευτικής ρήτρας της ΚΠολΔ 692 παρ. 4. Δικαιοδοτεί, όμως να ικανοποιήσει την αξίωση που απορρέει από την κυριότητα (λ.χ. να διατάξει παύση των οικοδομικών εργασιών που επιχειρεί ο καθ' ου, να διατάξει προσωρινώς την παύση των θορύβων, οσμών κ.λπ. που προέρχονται από το ακίνητο του καθ' ου κοκ) και γενικώς δικαιούται να διατάξει κάθε μέτρο προστατευτικό της κυριότητας – όταν, φυσικά, κρίνει πως ο αιτών είναι κύριος του επιδίκου – αφού, κατά τα προδιαληφθέντα (στην § 4.3), η προσωρινή και συνακολούθως, μερική κατά χρόνο ικανοποίηση του διαρκούς δικαιώματος της κυριότητας, δεν επιφέρει ενεργοποίηση του πραγματικού της ρήτρας της ΚΠολΔ 692 παρ. 4.

4.7.4. Εφεση, κατά της οικείας απόφασης, χωρεί μόνον επί ασφαλιστικών μέτρων νομής (ΚΠολΔ 699, 734 § 3).

Δ. ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ

1. Η ταυτόχρονη προσβολή, με (παράνομη και αυθαίρετη) επέμβαση τρίτου και της κυριότητας και της νομής, εμφανίζεται στη νομολογία συχνά, σε περιπτώσεις του λεγομένου γειτονικού δικαίου καθώς και σε περιπτώσεις διαφορών μεταξύ οροφοκτιτών (λόγου χάρη, τ'ακάθαρτα νερά της βεράντας του άνω ορόφου

καταλήγουν στη βεράντα του κάτω ορόφου κ.ο.κ.). Η μελέτη της νομολογίας αυτής, έδειξε πως οι διάδικοι θεωρούν ότι η επέμβαση τρίτων στην ιδιοκτησία τους, αποτελεί προσβολή μόνο της νομής τους και συνεπώς για το δικαίωμα αυτό και μόνο ζήτησαν δικαστική προστασία, καταφεύγοντας στα κατά τόπους αρμόδια Ειρηνοδικεία. Ενώ, είναι σχεδόν βέβαιο, πως οι αιτούντες εκτός από νομείς, ήσαν και κύριοι. Οπότε δικαιούνταν, κατά τα προεκτεθέντα, να θεωρήσουν πως η παραβίαση της φυσικής εξουσίας τους συνιστούσε προσβολή και της κυριότητάς τους και να ζητήσουν εντεύθεν, προσωρινή έννομη προστασία και από τα Πρωτοδικεία.

2. Ενόψει του ότι, όπως λέχθηκε ανωτέρω, η παράνομη και αυθαίρετη επέμβαση τρίτου, σε πράγμα που εξουσιάζει φυσικώς άλλος, ο οποίος είναι και κύριος, ενεργοποιεί τους δικαιογόνους κανόνες, τόσο της νομής, όσο και της κυριότητας, παρέπεται ότι τελικά το Δικαστήριο θα διατάξει ασφαλιστικά μέτρα αποκλειστικά για την προστασία του δικαιώματος νομής ή κυριότητας, το οποίο ο διάδικος θα επιλέξει, ως ασφαλιστέο, με την αίτησή του. Πολλές φορές οι διάδικοι αναφέρουν στο εισαγωγικό δικόγραφό τους, ότι είναι και κύριοι και νομείς του προσβληθέντος πράγματός τους, χωρίς και να εντοπίζουν ποιο από τ' ανωτέρω πληγέντα δικαιώματά τους προκρίνουν ως ασφαλιστέο. Η αοριστία αυτή έχει σημαντικές έννομες συνέπειες, διότι άλλο Δικαστήριο είναι καθ' ύλην αρμόδιο, όταν ως προστατευτέο δικαίωμα προβάλλεται η κυριότητα κι' άλλο είναι αρμόδιο όταν προκρίνεται ως ασφαλιστέο, το δικαίωμα της νομής. Η έρευνα της νομολογίας έδειξε πως τα Δικαστήρια θεώρησαν *a priori*, ως αυτονόητο, ότι, όταν ο διάδικος καταφεύγει στο Ειρηνοδικείο, τότε – σιωπηρώς – επιθυμεί να προστατευθεί η νομή του, επειδή το Δικαστήριο αυτό είναι, αποκλειστικά, καθ' ύλην αρμόδιο να εκδικάσει τις οικείες αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων. Και αντιθέτως, όταν προσφεύγει στο Πρωτοδικείο τότε – και πάλι σιωπηρώς – επιλέγει την προστασία της κυριότητάς του, επειδή το ανωτέρω δικαστήριο είναι το καθ' ύλην αρμόδιο. Κι αφού τα δικαστήρια θεώρησαν το εν λόγω ζήτημα, ως αυτονόητο, προχώρησαν σε εκδίκαση της υπόθεσης, χωρίς ειδική αιτιολογία επί της καθ' ύλην αρμοδιότητός τους. Σημειώνεται εδώ, ότι η έρευνα του ασφαλιστέου δικαιώματος είναι κρίσιμη και για τον προσδιορισμό του καθ' ύλην αρμοδίου Δικαστηρίου, αλλά και διότι, κατά την κρατούσα γνώμη, το Δικαστήριο προκειμένου να χορηγήσει ασφαλιστικό μέτρο, ερευνά προηγουμένως αν το επικαλούμενο, ως προσβληθέν, δικαίωμα είναι νόμω και ουσιαστικώς βάσιμο. Παρατηρήθηκε, λοιπόν, πως πολλά Δικαστήρια χορηγούν ασφαλιστικό μέτρο, χωρίς προηγουμένως να έχουν εντοπίσει ποιο δικαίωμα προβάλλεται ως ασφαλιστέο. Και

στις μεν υποθέσεις ασφαλιστικών μέτρων νομής, το δικαίωμα αυτό προβάλλεται αυτοθρόως. Επίσης, στις υποθέσεις προσωρινής επιδίκασης απαιτήσεως, εγγυοδοσίας, προσημείωσης υποθήκης και συντηρητικής κατάσχεσης, το ασφαλιστέο δικαίωμα, ως χρηματικό, πάντοτε αναφέρεται στην οικεία αίτηση. Στις περιπτώσεις όμως της προσωρινής ρύθμισης, συνήθως ούτε οι διάδικοι το αναφέρουν – αρκούμενοι στο να παραθέσουν το ιστορικό της υπόθεσης, τα πραγματικά περιστατικά καθώς και στο να προσδιορίσουν το αιτούμενο ασφαλιστικό μέτρο – αλλά ούτε και το Δικαστήριο το προσδιορίζει, με αποτέλεσμα ο αναγνώστης του κειμένου της απόφασης ν' αδυνατεί ν' αντιληφθεί με ποιού δικαίωματος τη διερεύνηση ασχολείται το Δικαστήριο και, συνακολούθως, ποιό ακριβώς δικαίωμα ασφαλίζει.

Σε μία άλλη περίπτωση, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι, κατά τα ιστορούμενα στο ιστορικό της αίτησης, προσεβλήθη μόνον το δικαίωμα της νομής του αιτούντος και παρέπεμψε την υπόθεση στο Ειρηνοδικείο. Σύμφωνα, με τα διαλαμβανόμενα στο κείμενο της απόφασης αυτής, είχε ζητηθεί η παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας, διότι ο καθ' ου η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, ως μισθωτής του κυλικείου και εστιατορίου ενός αθλητικού σταδίου (δυνάμει οικείας συμβάσεως που είχε καταρτίσει με τον κύριο του σταδίου), προέβη σε αυθαίρετες κατασκευές και επεμβάσεις στο μίσθιο, με αποτέλεσμα να πλήττεται το ύψος και η αρχιτεκτονική του. Υπό τα δεδομένα της αίτησης, επρόκειτο 1) για προβολή κακής χρήσης του μισθίου, δηλ. γι' αντισυμβατική δράση του καθ' ου, οπότε προστατευτέο προσωρινώς ήταν το αντίστοιχο συμβατικό δικαίωμα του αιτούντος προς αποκατάσταση των φθορών που προκλήθηκαν στο μίσθιο. Τούτο διότι ο μισθωτής έχει – από τη μισθωτική σύμβαση – υποχρέωση καλής χρήσης του μισθίου (ΑΚ 574, 592, 594, 599) και επομένως, δικαιούται ο εκμισθωτής ν' απαιτήσει την αποκατάσταση των ανωτέρω φθορών, ώστε το μίσθιο ν' αποδοθεί, όπως το παρέλαβε (ΑΚ 599 παρ. 1), 2) επρόκειτο και για προβολή προσβολής της κυριότητας του εκμισθωτή επί του μισθίου, αφού εκδήλως πρόκειται για δράση του μισθωτή επί αλλοτρίου πράγματος (του μισθίου), πέρα από τις – δυνάμει της οικείας συμβάσεως ή το νόμο – παραχωρηθείσες σ' αυτόν εξουσίες, με επακόλουθη συνέπεια την αυθαίρετη επέμβασή του στην κυριότητα του εκμισθωτή και 3) επρόκειτο και για προβολή προσβολής της νομής του εκμισθωτή (ΑΚ 982), αν θεωρηθεί πως ο μισθωτής, με τον διαληφθέντα τρόπο, εξωτερικεύει και τη βούλησή του να κατέχει στο εξής το πράγμα όχι ως προστατευόμενος κάτοχος (detentor), κατά την έννοια της ΑΚ 997, παρά ως possesor (νομέας). Συνεπώς, το

Δικαστήριο είχε ενώπιόν του – κατόπιν νομικού χαρακτηρισμού των πραγματικών δεδομένων της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων – τρία προστατευτέα δικαιώματα (κι όχι μόνον αυτό της νομής, όπως δέχθηκε). Προδήλως, υπήρχε εδώ σώρευση δικαιωμάτων, (υπό την προπαρατεθείσα έννοια), τα οποία – δια της αιτήσεως – ήχθησαν ενώπιον του Δικαστηρίου, προς προσωρινή προστασία τους. Από τα δικαιώματα αυτά, 1) το – συμβατικώς απορρέον – δικαίωμα αποκατάστασης των φθορών του μισθίου και 2) το δικαίωμα της κυριότητας του εκμισθωτή στο μίσθιο, ήσαν προστατευτέα προσωρινώς από το Μονομελές Πρωτοδικείο (ΚΠολΔ 683 § 1). Διότι εξητείτο η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης (ΚΠολΔ 731, 732). Αντιθέτως, το δικαίωμα της νομής του αιτούντος ήταν προσωρινώς προστατευτέο από το Ειρηνοδικείο (ΚΠολΔ 733). Οπότε το Δικαστήριο έπρεπε να διακρατήσει και εκδικάσει την υπόθεση, στο μέρος της κατά το οποίο ήταν καθ' ύλην αρμόδιο.

3. Ενα Ειρηνοδικείο έχει δεχθεί πως όταν οροφοκτήτης χρησιμοποιεί τα κοινόκτητα και τα κοινόχρηστα μέρη της πολυκατοικίας, κατά τρόπο αντισυμβατικό και παράνομο, καθένας από τους υπόλοιπους οροφοκτήτες δικαιούται να ζητήσει την λήψη ασφαλιστικών μέτρων, θεωρώντας ότι προσβάλλεται η συννομή του. Το Πολυμελές Πρωτοδικείο, το οποίο εδίκασε κατ'έφεση, δέχθηκε πως με την ανωτέρω πράξη του καθ' ου, δημιουργήθηκε διαφορά από τη σχέση της οροφοκτησίας και, συνεπώς, αρμόδιο καθ' ύλην ήταν το Μονομελές Πρωτοδικείο, ως δικαστήριο της κύριας δίκης (ΚΠολΔ 17 αριθμ. 2, σε συνδ. με 682 και 683) και όχι το Ειρηνοδικείο. Θα μπορούσε κανείς να παρατηρήσει στις παραδοχές αυτές του Πολυμελούς Πρωτοδικείου τ'ακόλουθα:

3.1. Ασφαλώς και υπήρξε προσβολή και της συννομής των συνιδιοκτητών επί των κοινοκτητών μερών της πολυκατοικίας, με την – αυθαίρετη και αντισυμβατική – δράση του καθ' ου. Το γεγονός ότι ταυτοχρόνως επλήττετο και η συγκυριότητα των λοιπών οροφοκτητών επί των κοινοκτητών και κοινοχρήστων μερών, ούτε (α) αναιρεί νόμω ή κατ'ουσίαν το δικαίωμα των τελευταίων να θεωρήσουν πως προσβάλλεται και η συννομή τους, ούτε (β) τους αποστερεί τη δυνατότητα να προσφύγουν στο Ειρηνοδικείο, προς προσωρινή προστασία της συννομής τους. Συνεπώς, ορθώς επελήφθη το Ειρηνοδικείο.

3.2. Το Πολυμελές Πρωτοδικείο υπολαμβάνει, ότι το Μονομελές Πρωτοδικείο είναι καθ' ύλην αρμόδιο να εκδικάσει την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, (έστω κι αν προσβαλλόμενο δικαίωμα είναι η κυριότητα), ως Δικαστήριο της κύριας υπόθεσης, κατά την ΚΠολΔ 683 παρ.2, αφού αυτό ήταν καθ' ύλην αρμόδιο να εκδικάσει την

κύρια αγωγή, κατά την ΚΠολΔ 17 αριθμ. 2. Ομως διάταξη που να καθιστά το Μονομελές Πρωτοδικείο, αρμόδιο να εκδικάσει αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, επειδή είναι καθ' ύλην αρμόδιο να εκδικάσει την αντίστοιχη κύρια αγωγή, δεν υφίσταται. Η ΚΠολΔ 683 § 2, η οποία καθιερώνει σχετική αρμοδιότητα, αφορά – κατά ρητή μνεία του νόμου – μόνο τα Ειρηνοδικεία. Εξ άλλου, η ΚΠολΔ 684, που θεσμοθετεί αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της κύριας δίκης, αναφέρεται – επίσης κατά ρητή μνεία του νόμου – μόνο στα πολυμελή Δικαστήρια. Τη λύση δίδει η ΚΠολΔ 683 § 1, η οποία εισάγει τη γενική καθ' ύλην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου (κι όχι ως Δικαστηρίου της κύριας υπόθεσης), η οποία κάμπτεται μόνον εφ' όσον 1) η οριστική δικαστική προστασία υπάγεται στην αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου, τακτική ή εξαιρετική (ΚΠολΔ 683 § 2, 14 § 1 και 15) και 2) πρόκειται για ασφαλιστικά μέτρα νομής ή κατοχής, οπότε και πάλι αρμόδιο είναι το Ειρηνοδικείο (ΚΠολΔ 733). Συνεπώς, το κρίσιμο κριτήριο, για τη στοιχειοθέτηση της καθ' ύλην αρμοδιότητας, στην προκειμένη περίπτωση, ήταν το είδος του προβληθέντος, ως προσβαλλομένου, δικαιώματος των συνιδιοκτητών: αν το δικαίωμα αυτό ήταν η κυριότητα, τότε αρμοδιότητα είχε το Πρωτοδικείο, κατά τη γενική ρήτρα της ΚΠολΔ 683 § 1. Αν το προβληθέν, ως προσβαλλόμενο δικαίωμα ήταν η νομή, τότε αρμόδιο ήταν το Ειρηνοδικείο.

Ε. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Οι αναπτυχθείσες θεωρίες περί συρροής των αξιώσεων, λόγω προσβολής πλειόνων δικαιωμάτων, και οι εντεύθεν δημιουργούμενες οικείες εννοιολογικές διακρίσεις, δίδουν – νομίζουμε – επαρκές δογματικό έρεισμα στην πρακτική, ώστε να επιχειρήσει πολυεπίπεδη προστασία των δικαιωμάτων που πλήττονται, καταφεύγοντας τόσο στην τακτική διαδικασία, όσο και στην διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Πολλώ δε μάλλον, όταν τα πορίσματα της επιστημονικής έρευνας έχουν υιοθετήσει και – διόλου ευκαταφρόνητες τον αριθμό – δικαστικές αποφάσεις. Με τον τρόπο αυτόν ο πληττόμενος πολίτης δεν θα στερηθεί αδικαιολογήτως, παράλληλης έννομης προστασίας, την οποία του προσφέρει η έννομη τάξη.

2. Είναι καιρός πλέον, να παύσει η προσβολή του φυσικού εξουσιασμού πράγματος του κυρίου και νομέως να θεωρείται αποκλειστικώς προσβολή της νομής

του και, εντεύθεν απαιτείται να προστατευθεί - ως πληττομένη επίσης - και η κυριότητα.

3. Είναι επίσης καιρός, να γίνει – νομοθετικώς ή δογματικώς – προσπάθεια ν’απεγκλωβιστεί το Δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων από την έρευνα του νόμου και ουσιαστικώς βασίμου του ασφαλιστέου δικαιώματος, προκειμένου να παύσει η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων ν’αποτελεί στην ουσία οδηγό του Δικαστηρίου της κύριας δίκης. Στην περίπτωση αυτή, δεν θα κατατρύχεται το Δικαστήριο των ασφαλιστικών μέτρων ν’ανεύρει αν, λόγου χάρη, ως προστατευτέο δικαίωμα προβάλλεται η νομή ή η κυριότητα, παρά θα διαπιστώνει κατά πιθανολόγηση την ύπαρξη ανάγκης προς δικαστική επέμβαση, προκειμένου να μη διασαλευθεί η κοινωνική ειρήνη και θα διατάσσει το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο.